FiCom ry | ML
6.9.2021

Liikenne- ja viestintävaliokunta

FiComin lausunto komission Digitaalisesta kompassista

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt FiComilta lausuntoa valtioneuvoston selvityksestä (E 48/2021 vp): Komission tiedonanto: 2030 digitaalinen kompassi: eurooppalainen lähestymistapa digitaalista vuosikymmentä varten. FiCom kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja toteaa seuraavaa:

FiComin lausunto noudattaa valtioneuvoston selvityksessä esitettyä Suomen kantaa.

1. Digitaalisesti osaava väestö ja pitkälle koulutetut digitaalialan ammattilaiset

FiCom yhtyy valtioneuvoston kantaan digitaalisten taitojen ja osaamisen merkityksestä ja edellytyksestä Euroopan menestyksekkäälle digitaaliselle tulevaisuudelle. Kuten komission tiedonannossakin todetaan, digitaalisella osaamisella on merkitystä myös mm. disinformaation torjunnassa.

2. Suojatut, suorituskykyiset ja kestävät digitaaliset infrastruktuurit

FiCom kannattaa valtioneuvoton kantaa, jonka mukaan laajakaistatavoitteet tulee asettaa teknologianeutraalisti, ja lähtökohtana tulee olla yhteyksien markkinaehtoinen rakentaminen. Molemmat periaatteet ovat keskeisiä edellytyksiä yksityisille investoinneille ja innovaatioille. Teknologianeutraaliuden ja markkinaehtoisuuden tulee näkyä myös sääntelyssä ja käytännön politiikassa.

Juuri uudistettu komission asetus yleisestä ryhmäpoikkeusasetuksesta sisältää merkittäviä ongelmia erityisesti teknologianeutraalisuuden, syrjimättömyyden, yhtäläisten toimintaolosuhteiden ja kilpailuneutraliteetin osalta. Esimerkiksi tuen saannin edellytykset ovat erilaiset kiinteille ja mobiiliverkoille. Kiinteiden verkkojen rakentamiseen olisi ehdotuksen mukaan saatavissa tukea, vaikka alueella olisi jo yksi NGA-verkko. Mobiiliverkoille tukea ei kuitenkaan olisi saatavilla. Lisäksi tukialueella oleva kiinteä NGA-verkko voi olla täysin kaupallisesti ja markkinaehtoisesti rakennettu, mikä olisi kilpailuneutraliteetin kannalta hyvin ongelmallista, ja samalla kannibalisoisi markkinaehtoisen rakentamisen. Ehdotus kääntyisi itseään vastaan, koska se loisi markkinaehtoiselle rakentamiselle erittäin merkittävän epävarmuustekijän, eikä siten kannustaisi kiinteän verkon markkinaehtoiseen rakentamiseen. Toisin päin malli ei toimisi: alueelle, jonne on jo tuen avulla rakennetulle kiinteä verkko, voidaan tuen avulla rakentaa myös toinen samanlainen.

FiCom oudoksuu Suomen kannassa esitettyä kohtaa, jonka mukaan jatkotyössä tulee kiinnittää huomiota siihen, että infrastruktuureja (kuten verkot) voidaan kehittää pysyväisluontoisina ratkaisuina, kun taas teknologisten kyvykkyyksien (kuten pilvilaskenta ja mikroelektroniikka) kehittämisessä keskiössä on uudistuminen ja innovatiivisuus. Viestintäverkot eivät ole stabiileja infrastruktuureja, vaan niitä kehitetään ja uudistetaan jatkuvasti. Esimerkiksi 5G:ssä pilvipalvelun reunalaskenta on jo osa mobiiliverkkoinfrastruktuuria. Kappaleen kirjauksesta ei aivan selviä sen tarkoitus.

FiCom kannattaa valtioneuvoston kriittistä suhtautumista datan globaalia liikkuvuutta rajoittaviin pyrkimyksiin ja perusteettomien sijaintirajoitusten poistamiseen. Datan on voitava sijaita Euroopassa, jossa se on lähtökohtaisesti vähintään yhtä turvassa kuin Suomessa. Muussa tapauksessa olisi nurinkurista perustella kansainvälisten datakeskusten sijoittautumista Suomeen. Sillä, missä päin Eurooppaa data sijaitsee, ei ole merkitystä.

3. Julkisten palveluiden digitalisaatio

Pilvipalveluiden hyödyntäminen on osa digitalisaatiota. Tiedonannon mukaan kaikkien keskeisten julkisten palvelujen on oltava saatavilla verkossa. Tämä tarkoittaa, että julkishallinnon koneet ja laitteet liitetään verkkoon, ja myös tekoälyä on alettava hyödyntää. Julkishallinto tuottaa valtavan määrän dataa, joka tarvitsee käsittelykapasiteettia sekä turvallisen tallennuspaikan.

Julkisen sektorin tulee hyödyntää jo olemassa olevia pilvipalveluratkaisuja sen sijaan, että rakentaisi omia Suomessa sijaitsevia konesaleja. On tärkeämpää ja tehokkaampaa osata hyödyntää olemassa olevia ratkaisuja ja olla siinä globaali edelläkävijä kuin kehittää kaikkea itse.

Pilvipalveluiden hyödyt verrattuna julkishallinnon omiin ratkaisuihin ovat kiistattomat. Pilvipalvelut ovat luotettavia, skaalautuvia ja kustannustehokkaita. Pilvipalvelun sijainti muualla kuin Suomessa ei voi olla syy sen hyödyntämättä jättämiselle, ja perusteettomat sijaintirajoitukset tuleekin poistaa. Asiassa on myös kysymys eurooppalaisittain aivan keskeisestä periaatteesta eli sisämarkkinoista ja niiden luomisesta, hyödyntämisestä sekä mahdollistamisesta.

Lisäksi pilvipalvelut ovat erittäin energiatehokkaita, ja niiden hiilijalanjälki on huomattavasti pienempi kuin perinteisillä konesaleilla, joten ne toteuttavat osaltaan tiedonannossa mainittua Euroopan Green Deal-strategiaa.

FiCom korostaa Suomen tavoitetta luoda puitteet yhteiselle, yhteentoimivalle ja ihmiskeskeiselle eurooppalaisen identiteetin toimintamallille. Sen sijaan, että kehitetään valtiovarainministeriön digitaalisen henkilöllisyyden hankkeen ajamaa omaa, vain kansallista identiteettilompakkosovellusta, on Suomessa odotettava komission ehdottoman ns. EUid-asetusehdotuksen myötä tulevaa yhteiseurooppalaista standardia. Komission ehdottama malli mahdollistaa myös julkisten ja yksityisten toimijoiden välisen yhteistyön, jonka avulla tunnistusvälineen yhdenvertainen saatavuus voidaan varmistaa paljon nyt kaavailtua kotimaisen tunnistusjärjestelmän kokonaisuudistusta kevyemmin ja kohtuullisemmin kustannuksin.

4. Yritysten digitalisaatio

Tietoliikenteen- ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry

Marko Lahtinen
lakiasiat